

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

T A R T A L O M :

Elnöki megnyitó beszéd. <i>P. Horváth</i>	189	Két dal a népről. <i>Tarcsafalvi Albert</i>	201
<i>Kálmán</i>	189	Az unitárius ker. Népnaptár II. év-	
A székelly (vers). <i>Jakab Ödön</i>	192	folyama. <i>Ajtay János</i>	202
Kriza emlékezete	193	Az utcagyerek	203
Ünnep Deésfalván. <i>Kovács Elek</i>	195	Hasznos tudnivalók	204
Lelkészeiktatás Bágyonban. <i>N. M</i>	196	Egyházi és iskolai mozgalmak	205
Tűzhely mellett	198		

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv. „SZIVEMET HOZZAD EMELEM” írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K. Bőr-kötés** arany-széllel (barna, sötétkék, fekete) 6 K. **Fehér csont, selyem- és bársony kötés** többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. **Bőr-kötés remek kivitelben 14 kor.** Megrendelhető a szerkesztőnél.

A téli estvék.

A téli időszak közeleg. Az éjszaka kezd uralkodó lenni a nappal fölött. Az ekevas pihenőre tér. A mezőről a faluba szorúl a lakosság.

Milyen nagy változás. A ragyogó nap helyett egy pislogó lámpavilág majdnem fele életünk munkás ideje alatt.

Mihez fogjunk? Az őszi napokban még elfoglal a kukorica tisztítás s többféle maradékmunka, de ezekkel hamarosan vége-zünk, kivált ha még nem is olyan sok termett.

A kedves állatok ellátása gondunkat állandóan foglalkoztatja. A szövetkezet is, az ekklésia is, a község is néha-néha munkába szólít, de nem mindenkit s nem is hosszú időre. Van ugyan némelyeknek egy kis háziiparuk is. A nők jó ideig meg-érik a fonással, de mindent egybevéve is, a hosszú esték üresek. Munkát nem kínálnak, mulatságot keveset s az sem mindig jó.

Bizony nem csoda, ha senki sem kívánja a telet s mindenki vágyik megszabadulni tőle. De bizony az eljő s ránk is nehezedik, hogy majdnem agyonnyom terhével ez unalmával.

Mínt hogy a test táplálékáról gondoskodtunk, helyén való lesz a lélekre is gondolni, mert a tétlenség unalmat szűl, az unalom öl.

Az Unitárius Közlöny olvasóit egy-két hétre ellátjuk olvas-mánnyal, de ilyen egy faluban nagyon kevés akad. A többiről ki gondoskodik? A téli esték rendezői: az olvasóköri, az ifjú-sági egyesületek és a családi olvasóköri.

Mi a múlt évben az Unitárius Közlönyt fölajánlottuk volt a téli estvékre. A Tűzhely mellett c. rovatunkban sok szép és mulattató olvasmányt közöltünk. Ezeket folytatni fogjuk.

Egy névre küldve 10, 20, 25 vagy több példányos csomagok-ban szállítva öt hónapig mindenkit ellátunk, aki a lelkész, tanító-hoz befizeti a 20 fillért.

20 fillérért öt hónapban küld-jük az Unitárius Közlönyt, minden községbe, ahol *legalább tizen befizetnek a lelkész, tanító vagy más egyleti taghoz 20 fillért.* December, januárius, februárius, március és április hónapok első hetében mindenki megkapja a maga Unitárius Közlö-nyét annál a kedves tagtársnál, akihez a 20 fillért befizette. *Kolozsvárt a kollegiumi kapusnál lehet fizetni és a lapot át-venni.* Akik a gyűjtést vállalni sziveskednek, értesítsék a szerkesztőséget minél előbb, hadd tudjuk, hány példány kell.

Aki 2 koronát áldoshat, rendelkessék, melyik községbe, ki nevére küldjük a 10 példányt.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:

A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATARS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel,
egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnok-
hoz küldendő Kolozsvárra

Elnöki megnyitó beszéd.

A Dávid Ferenc-Egylet közgyűlésén tartotta *báró Petrichevich Horváth Kálmán*.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Edmond Demolien francia író: „A quoi tient la superiorité des anglo-saxons“ című könyvében, amelyben azt igyekezik bebizonyítani, hogy mennyivel életrevalóbb az angol-szász faj, mint a francia, midőn azok jó példának követésére kívánja őket serkenteni, annak illusztrálására, hogy mily fantasztikus, a józan észnek ellentmondó életelveket terjeszt némely honfitársa, két francia írónak nyilatkozatát az életről közli.

A két francia író így jellemzi az életet:

„Omar Khagyam“ így szól: Egy vagy két rövid nap életünk.

És összes nyereségünk, melyet szerezzünk, a szomorúság és fájdalom.

Es miután az életnek egy rejtélyét sem birtuk megoldani, el kell hagyjuk azt.“

„Dewas“, a másik író meg így beszél: „A bolygó szélnek hangjai vagyunk, mely a nyugalom után sovárogo és azt sohasem találja meg. Hja! Ezen szélhez hasonló az emberi élet. Egy fájdalomadta nyögés, egy sohaj, egy zokogás, egy vihar és egy végnélküli küzdelem.“

Ha ily szomorú felfogással megyünk neki az életnek, mely amúgy is számos megpróbáltatásnak teszen ki: akkor bizony a boldogságnak zárt kapui nem nyílnak meg számunkra.

Ha nagyok, sokoldalúak kívánságaink, akkor bizonyosan nem teljeseznek mind, mert midőn valamit elérünk, amire akkor vágyódtunk, azt nyomon követi a másik, mint egy végnélküli

lánc és így mindig valamely hiányt érzünk, amiről azt tartjuk, hogy az még hiányzik boldogságunkból.

S ha az elkeseredés, a szomorúság sötét fátylán nézzük a dolgokat, ez fokozza szerencsétlenségünket; míg ha józan gondolkozással elmélkednénk felettük, megnyugodnánk, mert hamar átlátnók, mily oknélküli volt aggodalmunk és ebből származó levertségünk.

Mindez arra tanít: ne essünk mindjárt kétségbe és legyünk szerények kívánságainkban.

Az igaz, hogy ezt könnyebb mondani, mint megcselekedni, de okos ember mégis úgy tesz.

Az is igaz, hogy erre azután mindenekelőtt okosak kell, hogy légyünk.

S hányan vagyunk azok, kedves hölgyeim, beleszámítva a teremtés urait, mi magunkat is?

Abba beleegyeznek ugy-e mindnyájan, hogy — bizony kevesen.

De való igaz: e nélkül nem lehetünk boldogok.

Tehát legyünk okosak.

Nem okosak a tudományokban, hanem az élet kicsiny dolgainak megítélésében.

S ekkor rendbe jön kedélyünk és életünknek kicsiny vitorlása, simán halad el a habok felett, ha némelykor meg is rázkodik, orrára is bukik és elmerül, másik percben újra felüti fejét és megy elébe gondtalanul, néha megfontoltan és önérzettel mindannak, mit elébe vet a sors.

Az igaz, hogy érnek nagy, megrendítő csapások, melyek után, ha kábultan felocsudunk, üresnek, reménytelennek tetszik az élet és azt kérjük magunktól: hát én már miért élek? De az is elmúlik, az idők folyása azt is elmosza és a jövő hullámok felett meglátjuk a célt, amiért élnünk kell, élnünk érdemes.

Igen, az ember életének célja kell, hogy legyen.

E nélkül nincs boldogság . . .

És ezt megtalálja mindenki, aki dolgozni akar, dolgozni a családnak, társadalomnak, hazánknak, egyházunknak javára. A munka fölébe emel az élet kisebb és nagyobb bajainak és minden egyébtől eltekintve, bátran, csüggedés nélkül vezet rendeltetésünk elé.

Nincs, ki ez elől kitérhetne. Aki az életben a boldogságot megakarja lelni, maga kell, hogy megművelje annak földjét. A dúsgazdag ép úgy, mint aki keze után él, csak véres verejtékével szerezheti meg azt.

Ebben nyilatkozik meg a gondviselés igazságossága. Azon igazságosság, melyet oly kevesen ösmernek el és mely mégis meg van.

Tehát ugy-e nem igaz, nemde csak az elkeseredett emberek gondolkozását fejezi ki a francia író azzal, midőn mondja, hogy egy-két rövid nap életünk és összes nyereségünk, melyet szerzünk szomorúság és fájdalom, továbbá, hogy: „bolygó szélnek hangjai vagyunk, mely nyugalom után sovárog és azt soha sem találja meg?”

Ugy-e, hogy azt megcáfolja maga az élet, ha azt úgy fogjuk fel, amint felfognunk kell?

Mert bár lehet igen rövid életünk arra, hogy ha dolgozni akarunk, végrehajthassuk mindazt, mit magunk elébe tűztünk, de a társadalmi életnek tág mezején annyi alkalom kínálkozik, hogy annak különböző pontjain minden igyekező embernek munkája megfér a család, a társadalom szolgálatában és annak tudata, hogy mi is tényezői, előmozdítói lehetünk a mi vérünkéből eredő családnak és más ez iránybeli tevékenységünkkel az általános jólétnek, mindez a megelégedés, a lelki nyugalom, a boldogság érzetét kelti fel szívünkben, mely után mindenki fut, de amit csak a kötelességét teljesítő munka adhat meg.

Tehát legyünk szerények kívánságainkban, hogy ne csalódhassunk és a munkában keressük a boldogságot, mert ezt csak az adhatja meg.

A D. F. Egyletnek is akad üdvös, hasznos munkája, midőn a vallásos, erkölcsös élet tanításainak hirdetése mellett gondjába kívánja venni mindazon szűkölködőket, kik gondjaik közepette valamely tanácsért vagy munkaalkalomért hozzá fordulnak. Kicsiny a mi pénzbeli erőnk, lapunk kiadásán kívül alig marad egyébre, de azon maradvány keretében áldozunk keveset emberbaráti célokra is (bár több lenne módunkban).

Hasznos munkásság kínálkozik a nőszövetségek részére itt a hazában. Továbbá karöltve az angol és amerikai unitárius nőszövetségekkel, melyek tavaly a D. F. ünnepeken megalakultak, juttassák munkához, tanácsaikkal támogassák mindazokat, kiket a nyomorúság, a könnyebb megélhetés és egy kis tőkének munkájukkal való megszerezhetésének vágya a szomszéd Romániába vagy a távoli tengerentúli országokba, Anglia és Amerika földjére kimenni csábított és most, hiányában lévén minden jó tanácsnak, nem tudják mitevők legyenek. Tudják meg a honmaradottaktól, kik azok, közölgék a testvér-nőszövetségekkel és biztonnyal hasznát fogják látni azok, kik kimutatták. Munkájuk emberbaráti, áldásos lesz.

Különösen a kivándorló leányok és asszonyokra terjedjen ki figyelmük, hogy kikerülvén a lélekküfárok csábításait, megakadályozzák elzüllésüket.

Végezetül nem tehetem meg ne emlékezni arról, hogy egy-

házunk Kriza János püspök születésének 100 éves évfordulóját ünnepli.

Illőnek, szükségesnek tartom, hogy a D. F. E. is megemlékezzék róla.

Róla, ki mint költő, mint a magyar tudományos akadémia I. tagja sat. kulturális intézményeknek, mint kolozsvári egyház-községünknek számos éveken át papja, később 14 évig, mint egyházának püspöke, mindenekben, melyekben ténykedett, kiváló eredményes munkát végzett, emlékeztünk meg róla, azon nehéz időkben, midőn a költő verse és a nép ajakán megszólaló népdal lehetett csak a magyar ember bújának és örömének egyetlen tolmácsa, midőn ezeket is némelykor az állegoria formájába kellett hogy öltöztesse, hogy kikerülhessék a mindenható rendőrség üldözését és lefoglalását, ily, a székely nép lelki életében megfogamzott dalok sorozatának volt ő fáradhatatlan kutatója és szerencsés kiadója azon szorongatott, nehéz időkben mondon, midőn a magyarság érzéseinek minden ily életerős megnyilatkozása világító pont lett a sötétségben, biztatójel a cseggedőknek hazánk szellemi fejlődésére, amint azt hazánk számos kulturintézménye csak az imént is kifejezte; ki ezeken kívül szívjósága, rendkívüli szerénysége és kellemes modora által, mindenkinek, ki vele érintkezett, szeretetét és becsülését megnyerni tudta. Indítványozom, hogy elmondottak indokából, a D. F. E. jelen gyűléséből emlékét jegyzőkönyvbe iktassa, ezáltal kívánván kifejezni irányában érzett előismerésünket és hálánkat.

Ha indítványomat elfogadják, ki is mondom határozatul:

A D. F. E. perselye ki van téve, kérem szives adományaitak.

Ezzel a gyűlést megnyitom, kérem a titkár és pénztárnok urakat, hogy adják elő jelentéseiket.

A Székely.

— Irta: **Jakab Ödön.** —

Nincsen az Istennek különb népe ennél!
Roporsóig bánnám, ha székely nem lennék.
Ami edes apám hagyott vala nékem:
Legkedvesebb abból ez az örökségem.

Van gazdagabb népe elég a világnak,
Permetre is lehet talán daliásabb;
De becsületben és józan szorgalomban
E világon egy sem fényeskedik jobban.

Ha lemosolyog a tavaszi verőfény,
Szapora munkával szántogat szűk földjén;
Szereti határát s a határ is tiszta,
Piros szemü maggal szereti őt vissza.

Csekély otthonához idegen föld kincse,
Nem teszi hűtlenné, akárhogy is intse,
Legfőlebb kirepül, mint a köpü méhe,
Hogy amit gyűjt, azza! ismét haza térjen.

Ő és a szabadság, bár külön két néven,
Egy és ugyanazon gondolat egészen.
Ha mezei munka és oltár nem volna,
Várhatná a világ, amig meghajolna!

Rölcson eszet kérni sem jár a szomszédba.
Minden ő dolgait bölcsen veszi célba
S bár csak a természet vén könyvéből tanul,
Ri nem fog rajta sok pápaszemes nagy úr.

De leginkább tetszik nekem a székelben,
Hogy helyén áll szíve békében és perben:
Felebarátjának nem fordítja hátát,
S azt cselekedni az ellennel se látják.

Bele megy a székel bátran a halálba,
A halál nem olyan szörnyű dolog nála;
Ez a földi élet ha már véget ére,
Tudja, hogy mi lesz a siron túl is véle.

A menny kapujába lelke mikor felment,
Megkérdi szent Péter: „Rend miféle szerzet?”
S egy minutát sem kell, hogy tovább künn álljon,
Mihelyt megmondotta, hogy „Székel, instálom!”

(Sz. T.-ből.)

Kriza emlékezete.

A híres amerikai író, Emerson mondja egyik kiváló munkájában, hogy nem az a nagy ember, akit embertársai egyáltalán nem értenek meg, hanem az, aki egy szépen átélt étellel hasznára tud lenni azoknak, akik őt halála után nélkülözik. A többi csak kalandor. Hogy ennek a kiváló eszű férfiúnak állítása milyen igaz talajban gyökerezik, hogy mennyire szükségünk van nekünk kivételes emberi nagyságokra, azt legjobban bizonyítják azok a minden tekintetben

széles keretű ünnepek, amelyekkel az egész unitárius vallásközönség október hó 28-án áldozott néhai nagy püspöke, a halhatatlan lelkű Kriza János költő emlékezetének.

Az ünnepekből kivette a maga részét az ekkor lefolyt főtanács, az unitárius lelkész és az ifjúság is. Október 28-án d. e. 11 órakor az unitáriusok kollégiumának dísztermében a lelkész áldozott Kriza emlékezetének. Az ifjúsági karének után Ürmössy Kálmán szt.-gericei lelkész tartott magasszárnyalású imát, amely után dr. Boros György egyh. főjegyző, a lelkész elnöke érkezett Krizáról. A tartalmas fölolvast a közönség nagy tetszéssel fogadta. Majd Péterfy Mihály szentábrahámi lelkész olvasott föl általános derűtséget keltő hangon egyes epizódokat a Kriza életéből. A szép ünnepélyt az elnök záró szava fejezte be. D. u. 4 órakor a Dávid Ferenc Egylet évi közgyűlésén Br. P. Horváth Kálmán elnök megnyitójában méltatta Kriza püspököt, megragadó szavakkal jellemezve, mint papot, mint embert.

Este fél 8 órakor a főgimn. „Kriza önképzőkör“ rendezett az intézet tornacsarnokában műsorral összekötött táncestélyt, amelynek tiszta jövedelmét a Nagyajtán fölállítandó Kriza szoboralap javára fordította a rendezőség. Egy szépen sikerült karének után Pálfi Márton főgimn. tanár, az estély diszelnöke nyitotta meg szép beszéd keretében az estélyt, mely után egy zongorahármas következett. Höncz A. VIII. zongorán, Czappán E. VIII. o. t. hegedűn és Sándor János tanár cellon játszottak. Majd Fazakas Béla VIII. o. t. szavalta el Gabányi alkalmi költeményét közvetlen hangon. Székely László VIII. o. t. t. szép bariton hangjával tünt ki, Farkas Ödön „Sír a nóta“-ját énekelve. Nyiredy Géza VIII. o. t. felolvasásában Kriza költészetét tárgyalta, majd Czappán Elemér és Höncz A. alábbi hegedűn, utóbbi pedig zongorán adták elő Hubay egyik szép csárda-jelenetét. Engel Rezső VIII. szépen átérezve egy melódrámát szavalt, Arany János „Leteszem a lantot“ c. költeményét. Hadházy S. VII. o. t. Kriza költeményeket olvasott föl ügyes hanglejtéssel, majd Keresztély Dénes VII. o. t. székely ifjúnak öltözve nagy hatással olvasott föl egy székely népmesét a „Vadrózsák“-ból, majd a dalkör és zenekör együttesen adta elő Schumann egyik szép művét Ssndor János zenetanár kiváló vezetése mellett. A szépen sikerült műsort reggelig tartó tánc követte.

Másnap, (29-én) reggel 8 órakor az egyházi főtanács gyűlésén Ferencz József püspök megnyitó beszédében gyönyörűen emlékezett közvetlen elődje hervadhatlan érdemeiről magasszárnyalású megnyitójában. A főtanácsi istentisztelet szónoka Józán Miklós esperes is Krizát méltatta nagyterjedelmű szónoki erővel előadott beszédében.

Az istentisztelet lefolyása után a főtanácsi tagok és az ifjúság

kivonult a kolozsvári temetőbe Kriza sírjához, ahol Ferenc J. püspök a főtanács, dr. Gál Kelemen a főgimn. igazgatóság és Nyiredy Géza ifj. az ifjúság nevében helyeztek koszorút a sírra, szép beszédek keretében.

„**Boldog ország**” ez a szép Magyarország. Itt súlyos büntetést szabnak arra a lelketlen emberre, aki az út szélére ültetett fát kidönti. Itt megbüntetik azt is, aki az éneklő madarakat elfogdossa és eladja, de megszegyenítik a marosi járás főszolgabíráját és Marostorda vármegye alispánját, mert csak bemerték záratni vasárnap azt a korcsmát, amelyben az *embereket* mézes pálinkával, habzó sörrel s más részegítő itallal megfosztották csüktől, becsületüktől s egyebüktől. Ez a két derék tisztviselő s még több más is elrendelte a korcsmák vasárnapi bezárását, de a belügyminiszter az ítéletet megsemmisítette, mert pálinkázni szabad, részegeskedni jó, a házi perpatvart, az utcai verekedést, a sárbaheverést rendezni mulatságos dolog. Oh te boldog ország, milyen nagy benned az áldott szabadság!

Ünnep Deésfalván.

Október 8-án, 49 évi lelkipásztorkodás után búcsuzott el egyházközségétől T. Hadházy József unitárius lelkész, miután az E. K. T. nyugdíjba bocsátotta.

Nem egyszerű kibúcsuzás, hanem valóságos ünnepnap volt úgy az érdemekben gazdag öreg lelkipásztornak, mint a szent eklézsiának. Nagy érdeme a helybeli intelligens hitrokonoknak, hogy szeretett lelki gondozójukat nem egyszerű istenhozáddal, hanem valóságos diadalünnepvel bocsátották jól megérdemelt nyugalamába.

Délelőtt a rendes templomozás idejében kezdődött az ünnepély, zsúfolásig megtelt a tágas templom helybeli és vidéki hallgatóval és tisztelővel. Zokogó sirás között lépett a szószékre az öreg lelkész imádkozni, hálát adva Istennek, hogy 49 évig vele volt az igehirdetésben s kérni, hogy erőt adjon szeretett híveitől való elbúcsuzásra.

Szívből jövő, eszmékben gazdag, a szeretet jegyében mozgó búcsuzó beszéd következett ezután, mit gyakran megszakasztott a gyülekezet ki-kitörő zokogása s az öreg lelkipásztor sirásig elfogult hangja.

Ezután Gyidó Béla köri esperes lépett a szószékre s felolvasta a Méltóságos és Főtisztelendő Püspök urnak nyugalomba bocsátó iratát, a magarészéről is kifejezve az elismerést.

Köri esperes magas szárnyalású beszédben elbúcsuzott az egyházkör papsága nevében s imában kérte Istent, hogy a jól megérdemelt nyugalomba való vonulást számos évig élvezhesse szerettei, gyermekei körében. Majd Szinte Sándor énekvezér búcsuzott az egyház nevében, miután lelkész köszönetet mondott a szívből fakadó jókívánatokért.

Templomozás után a templom melletti téren felállott félkörben az egész ünneplő gyülekezet s Pataky László főgondnok úr szép beszéd kíséretében az intelligencia gyűjtéséből vásárolt aranyórát és ezüst szivartárcát nyújtotta át emlékkül, az ők szeretetök, ragaszkodásuk zálogául. Majd az egyház gondnoka a köznép ajándékát, egy darab ezüst poharat adott át egyszerű, keresetlen, szívből jövő jó kívánságok mellett.

Megható szavakban köszönte meg e nem várt nem remélt ajándéktárgyakat búcsuzó lelkész, kérve egyházközsége minden rendű és rangú tagját, hogy tartsák meg jó emlékülben, miként ő megtartja szeretett híveit.

Még ezzel sem engedte útjára lelkiatyját az intelligens unitárius hívek szép számú serege, hanem saját intézkedésük, áldozatukból gazdag asztalhoz hívták az áll. iskola helyiségébe mindazokat, kik részt vettek az ünnepélyen, búcsuzó lelkész gyermekeit, rokonait, ismerőseit, barátait.

Lehetek 45—50-en, kik hivatalosak voltak; a közebeden első felköszöntőt Gvidó Béla esperes mondotta a püspök urra, Pataki László távozó lelkiatyjára, mások az intelligencia férfi és női tagjaira stb. A késő estéli órákig maradt együtt a szép társaság, emlékezni a múltra, reményeket szövögetni a jövőre.

Szép és megható volt az ünnepély, de a szeretetnek oly kézzel fogható megnyilatkozása s tettekben kifejezett nyilvánítása, mit kitejezett a deésfalvi egyházközség értelmisége, példa arra, miként éljen egy unitárius pap, hogy nyugalomba való vonulása után is szeretve, becsülve, tisztelve legyen s miként támogassa nemes munkájában a papot az értelmiség, hogy fájó szívvel, könnyek között távozzék munkahelyéről.

Itt a jó példa: szeretet a pap, szeretet a nép, a hívek részéről s akkor mind közelebb-közelebb jön Isten országa.

Kovács Elek.

Lelkészeiktatás Bágyonban.

Csegezi László esperes-lelkész nyugalomba vonulásával megüresedett lelkészi állásra a bágyoni unitárius szent ekklezsia Kovács Imre homoródkeményfalvi lelkészt választotta meg, kinek ünnepélyes beiktatása f. évi október hó 1-én, vasárnap d. e. 10

órákor kezdődőleg ment végbe, nagy pompával és igaz lelkesedéssel.

Már kora délelőtt kocsi kocsi után robogott be Bágyonba Tordáról, Kövendről, Csegezből, Sinfalváról, Rákosról, Szentmihályfalváról stb. A kolozsvári anyaegyházat Gálfi Lőrincz és Váry Albert tanárok képviselték.

Lőrinczy Dénes esperes, mint hivatali főnök vezette és mutatta be a templomban az új lelkészt a nagyszámu híveknek és díszes vendégeknek, a tőle megszokott remek avatóbeszéddel és hívta fel Kovácsot, hogy most már hivatalosan is foglalja el papi szónokát. A rokonszenves új lelkész könyekig megható, áhitatos, alkalmi imával és oly remek és modern egyházi beszéddel foglalta el díszes kathédraját, hogy azt szent gyönyörűség volt hallani és élvezni. Különösen nagy hatást idézett elő, midőn az evangeliumi *igazságot* és *szabadságot* főnségesen taglalva szent fogadást tett, hogy ez isteni vezérelvek szerint fogja vezetni új híveit és népes egyházát s nem azt fogja kiáltani, hogy „előre“, hanem azt, hogy „*utánam*“.

Az egyházi éneklést Máté Sándor bágyoni énekvezér vezette. Nagy tetszésre talált kitűnően előadott *szólója*.

Egyébként is felemelő érzelmekkel volt telítve a virágokkal pazarul behintett, újonnan restaurált szép templom, mely a hívek és vendégek sokasága által szorongásig megtellett.

Templomozás után, 2 órákor kezdődőleg, dús terítékű bankett volt, melynek estendén zenére és tánagra perdülő vége a késő éjjeli órákig elnyulott, lévén ott a szép asszonyoknak és leányoknak gyönyörű koszorúja is.

Emelkedett szellemű pohárköszöntőket mondottak: Lőrinczy Dénes esperes, Kovács Imre ünnepelt új lelkész, Csegezi László ny. esperes-lelkész, Dobiecky Sándor orsz. gyűl. képviselő, Gálfi Lőrincz, Váry Albert tanárok, Simon Albert ref. lelkész, Ádámosi Gábor kövendi lelkész, Nagy Miklós, Létai Máté rákosi, Balázs András sinfalvi lelkészek, Csegezi Gábor helybeli gondnok, Máté Sándor énekvezér, Simonfi Tamás, Kis Lőrincz, Szép Gábor presbiterek stb. Végül dr. Szathmári Miklós szindi fiatal lelkész tapsra serkentő népdalban énekelte el az ő szívet gyújtó tószóját.

Lelkes és magasztos egyházi ünnepély volt. Hogy a siker minden tekintetben teljes volt, a főfő érdem a Csegezi Gábor gondnoké és Máté Sándor énekvezéré, kik lankadást nem ismerő fáradozásukkal teljes elismerést vívtak ki. N. M.

Jaj annak, aki megitatja felebarátját és aki reáerósködöl, hogy megrezegítsed őt, hogy láthassad szegyenét!

Gyalázattal tetsz meg dicsőség helyett; iszol te is és megmeztelenítettel, reád fordul az Úr jobbjának pohara és gyalázat borítja el dicsőségedet. Hab. II, 15. 16.

TÜZHELY MELLETT.

A visszavett ajándék.

Úgyes, serény, megbízható, regulatartó fiú volt Tücsök Jóska, a takarító legényem. Nagyszerűen értette a módját, hogy a sárgaréz-gombokat, csákórózsát, borjúsíjjakat hogyan kell ragyogóra kifényesíteni. Bécsben voltunk, ahol örökké parádében kell a katonának tündökölnie. No, ami katonaszerszám a Tücsök Jóska kezéből kikerült, azon hanyattesett a napsugár...

De nemcsak a közönséges puccoláshoz értett Tücsök Jóska. Tudott borotválni is, ha kicsorbázott kését sikerült valamenynyire megkurálnia, sőt a haját is szép simán, grádics nélkül le tudta vágni, ha ollóra tehetett szert.

Úgy karácsony felé az iskolaparancsnokunk értésünkre adta, hogy valami magasrangú tiszték meg fogják inspicérozni az önkéntes-iskolát. Gondoskodjék mindenki, hogy ez alkalommal szégyent ne valljon az önkéntes-csapat, mert akinek akár a ruhájába, akár a tudományába belé fognak akadni, annak imígy-amígy, szedte-vette megsavanyodik a katonaesztendeje.

— Nő, Jóska, most kell aztán kivágnunk a rezet! — mondtam el a legényemnek a kapitány parancsát.

— Dejszen, nem fogunk szégyent vallani! — nyugtatott meg Jóska.

— Nő, ha nem vallunk szégyent, hát ígérem, hogy karácsonyra egy szép ajándékot veszek magának. Olyan ajándékot, aminek nagy hasznát fogja venni.

— Az is jó lesz... azt is megköszönöm az önkéntes úrnak — felelte Jóska.

Az inspicérunгон szerencsésen átestem. Úgy ragyogott az egyetmásom, mint a vacsoracsillag.

Még aznap megvettem Jóskának az ajándékot. Egy borotvát vettem neki, meg „nyíró“-masinát, afféle kicsi, kattogó jószágot, amivel a borbélyok rövidre szokták levágni a haját. Meg hozzávaló ollót, fésűt.

Micsoda örömet szereztem vele Jóskának! Milyen boldogan mutogatta meg a készsége az egész századnak!

S karácsonyra már ezekkel az új szerszámokkal borotválta és nyírta meg a hozzáfolyamodókat. Egy borotválásért 10 fillért, egy hajvágásért 20 fillért kapott...

Az ajándékomnak mindenki örült: Jóska azért, mert sok pénzt keresett vele, a többi legények meg azért, mert közel kapták a maguknak való borbélyt. Csak nekem nem volt okom örülni. Amilyen mértékben növekedett ugyanis a Jóskához folyamodók száma, olyan mértékben hanyagolódott el az én egyeteműm. Hovatovább mind több fogyatkozást észleltem a sárgarézgombok, szijjak ragyogásában. Ha este küldtem Jóskáért, azt izente vissza, hogy sok borotválni, nyirni valója van, majd reggel fog takarítani. Reggel azonban elég dolga akadt a maga rendbehoásával.

Egy idő óta gyakran megtettem, hogy magam mentem el Jóskához a szijjaimmal, gombjaimmal. Gondoltam, hogyha az orra elé tartom a mulasztását, megszegyenli magát s jobban utánalát. De csakhogy éppen lerázott a nyakáról. Sokan várokoztak rá a nyiratkozók, szaladt azokhoz.

Egy alkommal megint fölkerestem Jóskát. Amint aládájában tett-vett, keresgélte, hát meglátom, hogy egy csomó tallér van a ládafiában.

— Né, né, hát magának annyi pénze van? — kérdezem csodálkozva.

— Van egy kevés...

— De barátom, ezt nem szabad ilyen könnyen itt tartani. Miért nem teszi be a postatakarékba?

— Nem tudom én annak a módját.

— Én megtanítom. Elviszem én magát a postára.

Jóska kasideig hallgatott. Leolvastam az arcáról, hogy nem nagyon bízik a postatakarékban. De ő is megmondta.

— Mégis csak jobb helyt van az én kezemben. Az a kis kamat nem érdemli meg... Aztán nekem is kell egy kis pénz erre-arra...

Nemsokára végképpen összekülönböztünk Jóskával. Kutyába kezdte venni a szavamat.

Hiszen jól van, a maga gazdája lett, éljen boldogul. Nem akar szolgálni, hiszen még örülni kell azon, hogyha valaki a maga ura lehet.

S más takarító legényt fogadtam föl.

Telt-múlt az idő, nem igen törődtem azután Jóskával. Egyszer mégis — úgy húsvét felé — megkérdeztem az új legényemtől: folytatja-e még Tücsök Jóska a borbélyaságot?

— Az igen aztán — felelte a legény. Hej, sok pénzt keres az! Mindennap meg van annak a két-három koronája...

— S mit csinál azzal a sok pénzzel?

— Mit-e? — nevetett a legény gúnyosan. Hát megissza!... Egy csomó élődsi pajtásával minden vasárnap künn csavarog a

városon, aztán sörházzól-sörházra . . . Tücsök Jóska fizeti. Hét-köznapi pedig a kintinban iszik, mikor elvégzi a borbélykodást. Teheti, van miből . . .

*

Tavaszi elején minket, önkénteseket is visszavezényeltek századainkhoz. Attól fogva mindennap találkoztam Jóskával. Jobban mondván: mindennap láttam őt, mert szóba nem igen ereszkedtünk. Jóska elkerült, ha tehetette.

De amit láttam, abból is eleget megértettem. Jóska volt akkor a század szemetje. Piszkos, elhanyagolt külsejű, a főlebbvalók szidalmainak örökös célpontja.

Az ital szaga pedig már messziről érzett rajta . . . Szemlátomást elzüllött a nemrégiben olyan ügyes, derék, regulatartó fiú.

Bizony néha vádoltam is magamat, hogy miért tudtam neki azt a karácsonyi ajándékot venni.

Ekkortájt történt, hogy egy kellemes, szép tavaszi alkonyaton kikönyököltém a kaszárnya ablakán. Bécsnek egyik főutcájára nyílt az ablakunk.

Micsoda élet, jövés-menés, sürgés-forgás van egy ilyen bécsi utcán! Hogy fut-fárad, dolgozik, töri magát minden ember! Be szívesen szidjuk mi, magyarok, ezt a várost, pedig micsoda szorgalmas, törekvő, józan életű, takarékos nép lakja. Inkább tanulunk kellene ezektől az emberektől. Lám, itt a legutolsó, szegény munkás ember is arra törekszik, hogy vagyont gyűjtsön magának, jólétet, függetlenséget, bizonyosságot teremtsen a maga és családja számára. Fillért-fillérre rak, spekulál, újabb meg újabb vállalatokba fog, kihasználja az erejét és az időt. S milyen nagy, hatalmas is ez a város! . . .

Amint ezeket a gondolatokat üztem-fűztem magamban, egyszer csak, az utcai zajt túlharsogva, egy jólismert magyar nótá hangjai ütötték meg fületem. A magyar nótá a kaszárnya kintinja felől hangzott felém :

Addig iszom, míg a világ, világ lesz,
Míg az égen egy ragyogó csillag lesz . . .

Megismertem a Tücsök Jóska hangját. Ő dorbézolt a pajtásaival a kintinban. Nagy keresete volt azon a délután . . . annak járt végire . . .

*

A kapitányunk magyar ember volt, tüzes, lelkes magyar. Szigorú, kemény katona, de jó gondviselője a legénységnek. Egyszer az irodába hivatott.

— A Tücsök Jóska ügyében hivattam — mondta — kihallgattam az altiszteket és azok azt vallják, hogy a fiú azóta romlott el, amióta ön borotvát, hajvágó-gépet vett neki ajándékba.

— Én jót akartam tenni vele! — mentegetőztem.

— Természetes, erről meg vagyok győződve. De látja, a jó szándék balul ütött ki, a fiút lejtőre juttatta a nagy jövedelem. Mit szól hozzá, nem volna jobb tőle elvenni azokat a szerzőségeket?

— El kell venni, csakugyan az lesz a legjobb! — feleltem. Szomorú dolog, hogy éppen a szerencse lett a megrontója . . .

— Bizony szomorú dolog, barátom! — sóhajtott föl a kapitány. S hány olyan magyar van, mint az a Tücsök Jóska! Aki szegényen derék, tisztességes ember tud lenni, de ha jobb sorsba jut, akkor hegyen-völgyön lakodalom . . . nem fér többé a bőrében . . . Csapássá, átokká válik az áldás kezében . . . mérget szív a méztermő virágból . . . Hány ilyen ostoba magyar van, mint ez a Tücsök Jóska, aki megkeresni megtudja, de megbecsülni, okosan használni nem tudja a vagyont! . . .

Kisvártatva fojtott, keserű hangon tette hozzá:

— És ilyen könnyelmű, hitvány természettel akarjuk mi, magyarok legyűrni ezt a józan, takarékos, élelmes és gazdag bécsi népet! . . .

Gyallay Domokos.

Két dal a népről.

Szeretem a népet . . .

Szeretem a népet, szeretem, imádom,
Végsége, öröme az én boldogságom.
Reménye: reményem s ha csalódás érne,
Ott sir az én lelkem könnyező szemébe,

Szeretem, amidőn a határra szállva,
Barna barázdát húz a föld ugarába,
Vagy midőn a magot reménységgel szórja
S hogyan gyűl a kereszt, már tud lelke róla.

Szeretem a népet villával kezében
S izzasztó dolog közt munkáskötényében.
Ha csöndesen vigad, hűn részt veszek benne,
Bánatjából bánat gyűl össze szívemre.

Midőn dalaiban énekeli sorsát,
Szeretem nyelvének jó magyaros voltát,

S amiben sehol se találhatni mását,
Szeretem nyílt szavát, méla hallgatását.

Szeretem, midőn a szabad mezőt járja,
Vagy ha templomba lép ünneplő ruhába'
S ájtatos imában, szép magyar beszéddel
Társalog az egek édes Istenével.

Szeretem a népet kis tűzhelye mellett,
Hol nagyok, kicsinyek mind-mind édesegyek
És a boldogság a szívekben nem férve,
Kíül az arcoknak kellős közepére.

Szeretem a népet, ősi tölgy hajtását,
Szívemen érzem a kézszorítását . . .
Szeretem, imádom, áldom minden lépten :
Virágozz, boldogulj édes magyar népem !

A népről.

Ne bántsa senki, ne a népet, Magszenved érte, amit vétett.	Nincs ilyen-olyan cicomája, Csak törpe bokra, fűzfaága,
Habár a lelken borúl, havaz, Mégis az Isten szép kertje az.	Hanem ezüstös a levele S dalosa siró fülemile.

Ne bántsa senki, ne a népet,
Becsülje meg az ősi fészket . . .
Ha gögösöknek ege borúl,
Kunyhókban jár-kél akkor az Úr . . .

Tarcsafalvi Albert.

Tarcsafalvi Albert verseit az Unitárius Közlöny olvasói régóta ismerik, szeretik, mert őszintén, tisztán, egyszerűen és kedvesen szólnak szívből a szívhez. Tarcsafalvi most egy új kötetet ad ki. Karácsoni ajándék lesz. Minden jó magyar családhoz beillik, mert a családi élet boldogságát, gondját, örömét éneklí meg úgy, amint csak az teheti, aki ismeri és élvezi azt. Melegen ajánljuk mindenik olvasóinknak, szerezzé meg magának e könyvet. Ára 3 kor.

Az Unitárius Ker. Népnaptár II-ik évfolyama.

Október havában hagyja el a sajtót. Az elsőnél bővebb és változatosabb tartalommal — egyelőre ismét 5000 példányban — fog megjelenni.

A százesztendő's jövendőmondót Péter Ödön szólaltatja meg.

Az Újévre Demeter Dénes köszönt be költői lendülettel. Megkapó *életrajzi* ismertetéseket közölnek: *Hunyadi Demeter* püspökről Ürmösi Károly; *Székely Mózes* fejedelemről Péter Sándor; *idős Daniel Gábor* főgondnokról Kisgyörgy Sándor; *Krizsa János* püspökről Demeter Dénes; *Fekete Gábor* főgondnokról Ürmösi Kálmán. *Elbeszélésekét* adnak: Deák Miklós, Ürmösi József; *verseket* Tarcsafalvi Albert, Demeter Dénes, József János, Vári Elek, Gál József. *Hómoródvárosfalva* történetét tanulmányosan írja meg Péter Sándor. *Asszonyainkhoz — leányainkhoz* nagy szeretettel szól Perczelné Kozma Flóra. *A mi nagy ünnepünket* leírja Szász András. *Századunk özönvizéről* szól Sándor Gergely. *A gyógynövényekről* értekezik Máthé Lajos; *a szövetkezetekről* Végh Bénéiam. *Egészségügyi tanácsokat* adnak: Szén Mihály, Ajtay János; *gyümölcskertészeti, gazdasági, méhészeti* cikkeket, *hasznos tudnivalókat* Péterfy Áron s többen; *adomákat* Kovács Imre, Péter Ödön. *A rendőri büntető parancsokat és azok körül való eligazodást* ismerteti Barabás Dénes.

Az erdélyi és szilágymegyei vásárok jegyzéke hónapok és napok szerint fog jöni gazdaközönségünk óhajának megfelelően. *Az unitárius vallási könyvek jegyzéke, a székelyudvarhelyi egyházkör* címtára, *hirdetések* stb. fogják kiegészíteni népnaptárunk tartalmát.

Izléses kiállításáról most már a *Becsek D. Fia* székegyudvarhelyi jóhirű nyomdája kezekedik.

A héti naptár bolti ára most is 40 fillér lesz. Azonban falusi szegény népünk körében — tömeges rendelésnél — példányonként 30 fillérjével fogjuk terjeszteni, melyből 2 fillér a szétárúsító jutaléka lesz.

Amidőn naptárunk *pártolóközönségének ezuton is leghálásabb köszönetemet* lehetek szerencsés kifejezni e szerény, de szép jövőt ígérő népirodalmi vállalatunk lelkes felkarolásáért, kérem, hogy naptárunkat jövőre is szíves jóindulatával támogatni kegyeskedjék.

Megrendeléseket kérjük a cím pontos megjelölésével Ajtay János lelkészhez Homoródalmásra (posta helyben), a pénzeket pedig Rédiger Géza lelkészhez Kénosba (posta helyben) küldeni.

Homoródalmás, 1911. szept. 29

Ajtay János szerk., biz. elnök.

Az utcagyerek.

Az utcagyerek alkalmatlan jószág szokott lenni. Rendes szokása szerint mindig valami hitványságon jártatja az esztét. Jaj annak ami kezeügyébe esik. A szegény kutya legalább is

belesántul, a veréb rendesen életével fizet, a libának mindig a fejét célozza, az almafáról nemcsak az éretlen gyümölcsöt, hanem a kihajló ágat is leveri. Köszönje meg az ember, aki véletlenül útjába kerül, ha nem üti ki a szemét. Föl sem lehet sorolni, azt a számtalan csínyet és hamisságot, ami tőle kikelik.

Szeretnénk bocsánatot kérni attól a tizenhárom éves kis fiútól, akit a minap utcagyerekek néztünk, mert biz' ő, se szó, se beszéd, az utcáról beugrott a szomszéd kertjébe s ott kezdette összeszedni a sírángozó macskafiókákat. Miért veszed el az anyjuktól, kérdeztük? Megsajnáltam szegényeket — mert valaki bedobta ide a bozótba, hogy éhen pusztuljanak. Megakarom szabadítani a hosszas szenvedéstől, bele dobom őket a folyóba. Dicséretre méltó emberséges fiú. Ez bizonyonnyal nem érdemelte meg, hogy utcagyerekek gondoljuk, mert megesett a szive a szegény síró vak macskafiókákon, s ha anyát nem adhat nekik, megrövidíti a haldoklásukat.

Hasznos tudnivalók.

Figyelembe ajánljuk a következő törvényes intézkedéseket: 1868. évi 53. t.-c. 19. §. Egyik felekezet tagjai sem kötelezhetők arra, hogy más vallásfelekezetbeliek egyházi szertartását és ünnepét megtartsák, vagy hogy ezen napokon bárminő munkától is tartózkodjanak . . . Vasárnapon minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munka felfüggesztendő.

1909. évi utasítás 49. §. szerint az egyes felekezetek egyházi ünnepén az illető felekezethez tartozó tanulók szünetelnek, de az egész iskola csak akkor, ha a tanulóknak 70 százalékánál több tartozik az ünnepet tartó felekezethez.

Az 1879. évi XL. törvénycikk VII. szakasz 85. §. ezt mondja: Aki mást korcsmában, vendéglőben, utcán vagy más nyilvános helyen szándékosan lerészegít, továbbá akik szeszes italok eladásával iparszerűleg foglalkoznak és ezek megbízottjai, ha részegnek — noha ezen állapotát tudják — még szeszes italt adnak: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ha a kihágást oly egyén követi el ismételve, ki szeszes italok eladásával iparszerűleg foglalkozik és emiatt már kétféle büntetve volt, amennyiben utolsó büntetésének kiállításától két év nem múlt el: üzlete folytatásától is három hónaptól egy évig terjedhető időtartamra, eltiltható.

A Dávid Ferenc-Egylet közgyűlésén ezutal először szerepelt önállóan az unitárius nők szövetsége. Fongh Erzsébet titkár jelentéséből kilehetett érezni, hogy rövid idő alatt az összes magyar unitárius nők együtt fognak lenni az emberséges és szeretetteljes munka végzésére. Papnéink már is szép sikert értek el, de az új esztendőben még sokan kell hogy sorompóba álljanak.

Gálfi Lőrinc theol. tanár barátunkat nehezen tudtuk megtartani Egyletünk pénztárnokának. 17 évig vitte már kitűnő pontossággal és ügybuzgalommal. Csak a közgyűlés egyhangú és erős tüntetése tudta meghajlásra bírni. Fogadjja köszönetünket. A t. tagtársak kedveskedjenek Gálfinak azzal, hogy az 1911. évre eső tartozásokat a még hátralevő időben mind küldjék be.

A székelytársaságok, mint megalakulásuk óta minden évben, úgy az idén is több helyen gyűléseket tartottak; azonban az elért eredmény nem mondható teljesen kielégítőnek, mert amint más lapok is igen helyesen megjegyzik, a kormány támogatása nélkül a székelytársaságoknak csaknem minden törekvése kárba veszett. A nagyszabású és igazán szép irányzatú társaságok sokat vesztettek tekintélyükből, nem eléggé látogatottak. De a székelytársaságoknak élni és virágozni kell s ha így akarnak, akkor elől kell kezdeni a munkát. Ezután nagyobb céltudatossággal és buzgalommal kell munkálkodni, hogy azt az érdeklődést, melyet a társadalom minden rétegében ébresztettek, el ne veszítsék. Különösen ügyelniök kell a társaságok vezetőinek arra, hogy csak olyanokat vegyenek fel a társaság tagjai közé, akik igazi meggyőződésükből, a székely nép iránti rokonszenvből kifolyólag óhajtanak részt venni a székely-

társaságokban, nem pedig csupán az önzés és mellékcélok megvalósításáért.

Keresztény szövetségek több helyen működnek és tagadhatatlanul jó hatással vannak az egyházi életre. Bizonyítanak a tények. Avagy az elhagyott gyermekek felöltöztetését, az elszegényedett özvegyek fölsegítését, betegek ápolását és a gyermekek tanítását ki tarthatná a kereszténységgel össze nem férő delgoknak? Van azonban egy nagy hátrányuk a keresztény szövetségeknek és ez az, hogy egy sajtáságosan körülvonalozott módszer szerint kell átalakítani vallásos életét az egyes tagoknak és a szorosan megállapított törvényekhez alkalmazkodniok kell. Pedig azt hisszük, hogy a fent említettek kedves kötelességei az igazi kereszténynek, melyeket szívjósága ösztönzésére teljesít és nem valamely külső szabály betöltése, avagy a látszat kedvéért. S ha pedig ez így van, igyekezzünk praktikus úton megmutatni, hogy keresztény szövetségek nélkül is tudunk nagy szeretettel, áldozattal és eredménnyel dolgozni.

Dávid Ferenc néples életrajzára két pályamű érkezett be a Dávid Ferenc Egyletkez. A pályadíj nem adatott ki, mivel a föladatnak egyik sem felelt meg teljesen. „A Dávid Ferencet ismerve stb.“ jelígés mű írójának az egylet 50 korona jutalmat szavazott meg s az „Inkább öt szót stb.“ jelígést dicsérrettel tünteti ki. A jelígés levélkéek csak akkor bontatnak fel, ha az írók jelentkeznek és a felhatalmazást megadják december 1-ső napjáig terjedő idő alatt.

A harmadik patronage kongresszus az ősz elején Kassán volt megtartva. Amint a kongresszusok általában nagy jelentőségűek az eszmék vezérelvek tisztázására és popularizálására, úgy a

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Változások a lelkészi állomásokon. Várfalvára megválasztották Bartók Géza polgárdii lelkészt, a főt. püspök úr ki-nevezte Novemberben foglalja el állását Helyette a főt. püspök úr kiren-delte helyettesnek Keresztesi Dénes papnövéndéket. — A sepsiszentkirályi egyházközség megválasztotta Boor Jenő iklandi lelkészt. — Dézsalfván és Ho-moródújfaluban el van rendelve a vá-lasztás.

Servetnek, akit az első unitárius vértanunak nevezhetünk, Vienne-ben közelebről leleplezett emlékszobra az ötödik, amelyet ezen nagynevű theolo-gusnak emlékezetére eddig állítottak. Kiválóan érdekes az, hogy az első éppen Spanyolországban állították 1876-ban, ahol a Servet vallásos irányát te-kintve, az ember iránta kevés vagy egyáltalában semmi rokonszenvre nem igen számíthatott. Ezt követte 1903-ban a Genfben állított emlékszobor azon a helyen, ahol 350 évvel azelőtt a má-glyán tűzhalált szenvedett. Mint a felirat szól, ezt az egyszerű köoszlopot a sváj-ciak a kiengesztelés jeléül állították. Emlékoszlopai vannak még Servetnek Párisban és egyebütt.

Október 6. A kolozsvári unitárius kollegium gimnáziumi ifjúsága és pap-növéndékei, mint minden évben, az idén is megünnepelte okt. hatodika emlékét. A papnövéndékek önképzőköre okt. 7-én díszgyűléssel egybekötte áldozott hálás emlékezzettel Bárka József III., mint ez isk. évre megválasztott főszer-kesztő, székkfoglaló fölolvásával igen elmésen mutatott rá, hogy a múlt ese-ményeiből példát véve, mit kell tenni a jövőben. Orbán Lajos I. é. közvet-

lenséggel szavalta Parányi Lajos „Októ-ber hatodikára“ költeményét. Makkay Zoltán III. é. eszméssel gazdag alkalmi fölolvast tartott. Báró József I. é. él-vezetesen szavalta el Tárkányi Béla „Coriolan“ c. költeményét. Az ünnepély a himnusi elénklésével ért véget. A gimnáziumi ifjuság „Kriza“ Önképző-köre okt. 6-án d. e. 10 órakor kezdő-dőleg ünnepelte meg szép számú kö-zönség jelenlétében az aradi tizenhárom emlékét. Közreműködtek: az ifjusági Dalkar a himnusszal, Gál Mózes III. papn, imát mondott. Székely László VIII. o. t. tartott emlékbeszédet. Fekete Gyula VIII. o. t. szavalt. Ezután az „Apolló kör“ négy legjobb tagja quar-tettet. Hadházy Sándor VII. o. t. sza-valta Ábrányi Emil „Tizenhárom“ című költeményét A magas színvonalon álló ünnepélyt az ifjusági Dalkar a „Szózat“-tal zárta be.

Kovács Lajos nagyajtai ifjú lelkész nyerte el a Bedő Albert 100 korona pályadíját egyházi beszédével. A pályadíjat az egyházi főtanács adta ki elis-merő tüntetéssel. Sajátságos játéka a véletlennek, hogy a nyertes a Kriza János unokájának férje, éppen a Kriza-ünnepen szerzi meg első irodalmi ko-szoruját.

Sándor János az unitárius kollegium ének- és zenetanítóját az E. Főtanács nagy kttüntetésben részesítette, azzal, hogy eddigi működését és sikereit figyelembe véve, a próbaévt elengedte és egyenesen rendes tanárrá léptette elő. Gratulálunk.

Tiszteletbeli esperesi címmel ruházta föl az egyh. főtanács Kiss Sándor sepsi-szentkirályi ny. lelkészt.

Kassán tartott patronage kongresszus is e tekintetben szép eredményekkel dicsekedhetik. Nem azért, mintha talán sok tárgyat ölelt volna föl, hanem mert szűk körben mozgott ugyan, de mélyen és alaposan járt el. A keresztény egyház és a művelt társadalom régóta gyakorolta a „társadalmi pártfogást“, de igazán országos jelleget csak most kezdett öltetni. Vajha ne avulna el egyhamar a humanus intézmény!

Morvai Ilona kisasszony a Dávid Ferenc-Egylet közgyűlési felolvasója nagyon bájosan világított rá a nőemancipáció túlzásaira és a nők igazi föladataira. Felolvasását kedves előadása és az itt-ott megvillanó szelid humor nagyon élvezetessé tették.

A kereszturi gimnázium igazgatójává újból Pap Mózes választatott meg nagy szótöbbséggel. Erős versenytársa volt ezuttal is Szolga Ferenc. A Pap Mózes választói méltányolni kívánták e derék munkás tanár nagy buzgalmát, a mit kifejtett a Pap János-féle telek megszerzése körül. Nemcsak személyes fáradtságát, hanem vagyoni felelősségét is bele vitte ebbe az iskola érdekében. Remélhető, hogy az iskola új épületének már a jövő évben letétezik az alapköve.

Az egyházi Főtanács új tagjai lettek: Kriza János, dr. Elekes Dénes, Máthé György, dr. Dézsi Ferenc, dr. Gál Zsigmond, Major Sándor. Érdemes a megjegyzésre, hogy Kriza Jánost, az ünnepeelt nagypapa unokáját tüntető nagyszámu szavazattal juttatták be.

A kolozsvári lelkészi állás körül az egyh. főtanácson sok szó és vitakozás folyt. A lelkész eddig theologiai tanár is volt, a Theol. Intézet ujrászervezésében ez a kapcsolat nem szerepel. A kolozsvári egyházközség önálló lel-

kész tartására nem rendelkezik jövedelemmel, kérte a kapcsolat megtartását. Ez ellen többen felszólaltak. Végül szavazással döntetett el a kérdés úgy, amint az E. K. Tanács ajánlotta, hogy egyelőre megtartandó a kapcsolat.

Az E. K. Tanácsba tagokul beválasztotta az E. Főtanács Dr. Bedő Albert nyug. államtitkárt, Benkő Mihály, takarékpénztári vezérigazgatót Daniel Lajos, földbirtokost. Gyulai Árpád, ny. p. ü. igazgató. Kisgyörgy Sándor, esperest. Dr. Nyiredi Géza, főgimn. tanárt. Veress József kir. táblai bírót. Lőrinczy Dénes, nyugalm. csász. és kir. altábornagyot.

Nyugalomba bocsátott lelkészek. Az Egyh. Főtanács nyugalomba bocsátotta a következő kilenc érdemes lelkészt: Csegezy László bágyoni 64 évi, Gálfalvi István haranglábi 45 évi, Sándor Áron kadácsi 44 évi, Bartók Albert csekefalvi 40 évi, Kiss Sándor sepsiszentkirályi 45 évi, Hadházy József deésfalvi 49 évi, Biró Elek kolozsi 45 évi, Tibáld József homoródujfalvi betegség, Péterfi Dénes kolozsvári 35 évi szolgálat után mindeniket elismeréssel hasznos szolgálataikért.

Kovács Gábor áll. népiskolai tanító, Kovács Sándor és neje, a mi nagyszívű és buzgó munkatársunk édes fia elhunyt okt. 30-án. Mély részvétellel jegyezzük föl ezt a leverő szomorú hirt.

A nagyajtai unitárius egyházközség új orgonája létesítéséhez a következők járultak hozzá szives adományaikkal: dr. Ferenczy Géza 100 kor. Kovács Gábor, id. Darkó Lajos, ifj. Darkó György 20—20 kor. Bedőházy Gábor, Péterfi Sándor, Kovács Lajos, ifj. Németh Mózesné, Incze Dénesné 10—10 kor. Rabocskai Sándorné 6 kor. Id. Simon György, id. Zoltán György, Toók Mózes, Simon József, Incze Gábor, id. Simon Áron, Benedek András, Nuridsány János, dr. Debreczy Béla, Ferenc Zsigmond, Ádám István 5—5 kor. Id. Dombi József, id. Ferenc József, ifj. Zoltán György, Darkó Sándor 4—4 kor. Dézsi Sándor, Szolnoky Irén 3—3 kor.

Id. Keresztes Samu, Péterfi Lajos, id. Barta György, Dézsi Gábor, ifj. Lőrincz István, Bartha Lajos, Koródi József, Varga György, Daróczy Sándorné, Fazekas Sándor, Körtvélyfáy József, ifj. Simon Aron, Liess Alfréd, özv. Péterfy Lőrincné, Kuttlik Ferenc, Zárug Aladár. Incze Dénes, Ferencz Lajos, özv. Péterfy Sándorné, Benedek Lajos Brassó, Molnár János 2 - 2 kor. Ifj. Dombi József, id. özv. Barta Andrásné, Serbán Dávid, ifj. Zoltán István, id. Koródi József, Darkó Dénes, id. Péterfi István, Koródi István vasuti. ifj. Koródi István, ifj. Szöcs József, id. Szöcs József, ifj. Rabocskai Sándor, ifj. Simon György, id. Benedek József, Fekete József felső, ifj. Fűrész János, Molnár György, Moldován István, Dézsi Jónás, Molnár Albert, özv. Dézsi Mihályné, Vajda József, Kardos Mihály, özv. Boda Samuné, Biró Albert, Benedek Gyula, Szakács István, Perényi Ferenc, Gáspár Gyuláné, Lőrinc Ferenc, özv. Huszár Mihályné, Németh Lajos 1--1 kor. Id. Németh Mózes, Darkó András 80 - 80 fill. Darkó Mózesné, Kuttlik Józsefné, Gyenge Imréné 60 - 60 fill. Id. Bihari Józsefné, özv. Dávid Izsákné, Lengyel József, Szász János, Varga Józsefné, Péter Borbára, ifj. Fekete Aron, Németh Mózes szabó, Péterfi Ferenc 50 - 50 fillér. Kinczler Frigyes, ifj. Benedek Gyula, Darkó Mihályné, Téglás Sándorné, Téglás Áronné, Dézsi Gyuláné, Simon Ferenc, Komsa Mihály, Bihari Áronné, özv. Benedek Ferencné, ifj. Jancsó József, Bokor János, Triff Anna, ifj. Péterfi Istvánné, ifj. Incze Lajos, id. Simon József, Farkas István, Román Mihály, id. Fűrész József, id. Szeoeni Mihály, Toók Áronné, Rabocskay József, Darkó Aron, Szempáli Sándor, Máthé Róza, özv. Varga Gyuláné, Péterfi Dávid cs., Porzsoló József, Barta András, Nagy József, Toók Sándor, id. Fűrész János 40 - 40 fill. Kiss János, Balogh István, Lőrincz Jánosné, Nagy András,

Bedő Áronné 30 - 30 fillér. Kisgyörgy Mariska, Fekete Zsigmondné, id. Szebeni Dávid, Fekete Aron, Fekete Albert Princzhauz Györgyné, Bihari Róza, Mézszáros Józsefné. Kerekes Mihály, Rabocskai Sándorné, Péter Jánosné, Zoltán Mihályné, Incze Lajos, id. Keresztes Józsefné, id. Benedek Istvánné, Koródi Andrásné, ifj. Kisgyörgy Aron, Péterfi Dávid felső, Dévai Györgyné, Darkó Lajos felső, Gyenge Jánosné, Fekete Istvánné, Rétyi Sándorné, Mihály Györgyné, id. Fazakas József, Benedek Gáborné, Bedő Imre, Kovács Zsuzsa, N. N., Méder Zsiga. Kovács Lajos vasuti, Méder Sándor, id. Fekete Aron, Szebeni Mihály, Csinta Györgyné, Éltés Istvánné, Dávid Józsefné, Miklós Ignác, Bálint Károly, Fazakas Biri, Sigmund József, Léta Aron, Dombi Mihály, Mihály Sándorné, Marucz Jánosné, Gyenge Imréné, Bihari Györgyné, Gáspár Gyula, Kriza Mártonné, Sala Mari, ifj. Szöcs Aron, Szakács Elek, Fekete Sámuel, Timár Józsefné, Kádár Pálné, Darkó József 20 - 20 fill. Benedek Dénes 15 fill. Fehér Andrásné, Lörinez József, Gyárfás István, Dimény Lázárné, Molnos Rózsi 10 - 10 fill. Léta János, id. Lőrincz József 1 - 1 véka törökbuza; összesen 402 kor. 05 fill.

Dr. Költő Gábor kir. tvszéki bíró útján: Gál Jenő tábl. tanácselnök, dr. Ferencz József 3 - 3 kor., dr. Dézsi Ferenc 5 kor., dr. Költő Gábor 3 kor. 60 fill., Hadrázy Sándor 2 kor., Gál Gizella, dr. Pótvoszky András, Adám Dénes, dr. Mikó Imre, dr. Tóth György 1 - 1 kor., Rosnyay S. 40 fill., összesen 25 kor. 402 05 K + 25 K - 427 K 05 f.

A nemesszivü adakozók, valamint dr. Költő Gábor kir. tvszéki bíró kolozsvári lakós és ifj. Darkó Lajosné, Toók Mózesné, Ferencz Zsigmondné, ifj. Darkó Áronné nagyajtai lakós, fáradhatatlan gyűjtőknek ez uton is hálás köszönetel mond *Kovács Lajos* lelkész.

Telefon sz. 549. ☉ Alapítva 1860.

Gámán J. Örököse

könyvnyomdája

Koiozsvárt, Kossuth Lajos-u. 10. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség b. figyelmét felhívni a mai kor kivánalmáinak megfelelőleg berendezett és villanyjáratú gépekkel ellátott

könyvnyomdáma

Költséget nem kimélve, könyvnyomdámat a legmodernebb betűfajtákkal és diszítványokkal gazdagítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelhettek. Ezenkívül a legnagyobb áldozatokkal

== **hangjegyekkel** ==

rendeztem be. A közönség pártfogását kérem
kiváló tisztelettel

Gámán J. Örököse.